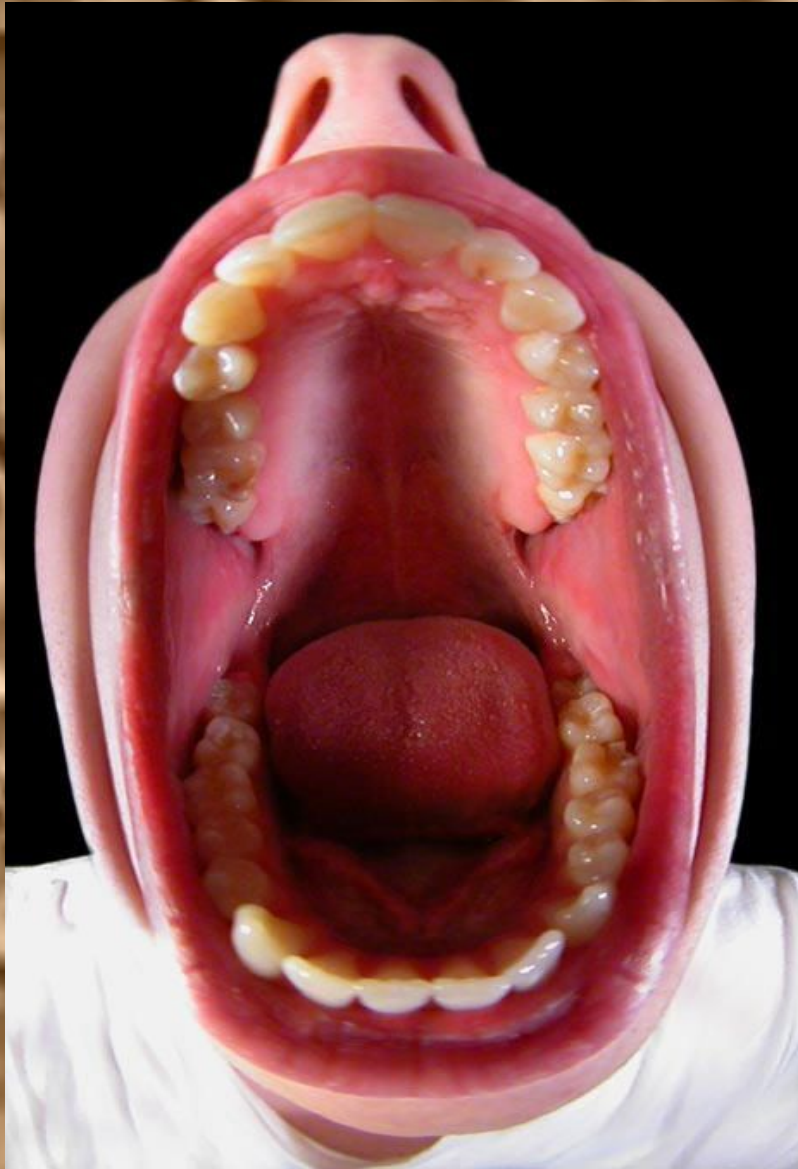

Co cię gryzie?

**Czyli kilka słów
o sumieniu**

Definicja sumienia

„Sumienia jest najtajniejszym ośrodkiem i sanktuarium człowieka, gdzie przebywa on sam z Bogiem, którego głos w jego wnętrzu rozbrzmiewa” (Sobór Watykański II; konst. Gaudium et spes, 16)

Normatywny głos sumienia

- Sumienie to wewnętrzna, subiektywna i najbliższa norma moralności
- Sumienie nakazuje pełnić dobro, a unikać zła (por. Rz 2, 14-16)
- Sumienie ocenia jakoś czynu przed jego popełnieniem, w trakcie i po jego popełnieniu
- Sumienie powinno być poddane obiektywnemu prawu moralnemu

Podział sumienia

Ze względu na sposób istnienia w podmiocie:

- Aktualne
- Habitualne

Ze względu na stosunek do
czynności

Przed uczynkowe

Po uczynkowe

Ze względu na stosunek do prawa wiecznego

- Prawdziwe - by takie było: *poznać prawa, korzystać z rad, usuwać zakłócenia, zachować pilność zwyczajną*
- Fałszywe

Ze względu na pewność oceny

- Pewne
- Wątpliwe

Środki naturalne wychowania sumienia

- **Dobre wychowanie**
- **Własna praca**
- **Rachunek sumienia**

Środki nadnaturalne wychowania sumienia

- Modlitwa
  - Sakramenty
  - Pismo św.
  - Posłuszeństwo kierownikowi duchowemu
-

Kilka rad Objawienia

- Nigdy nie jest dopuszczalne czynienie zła, by wynikało z niego dobro.
- „Wszystko cokolwiek byście chcieli, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie!” (Mt 7, 12).
- Miłość przejawia się w szacunku dla bliźniego i jego sumienia: „w ten sposób grzesząc przeciwko braciom i rażąc ich sumienia, grzeszycie przeciwko samemu Chrystusowi” (1 Kor 8, 12). „Dobrą jest rzeczą nie czynić niczego, co twego brata razi, gorszy albo osłabia” (Rz 14, 21).

Dziękuję za uwagę!

